

Teoria del Coneixement II

Introducció al pensament lògic

Primavera, 2023-2024

Fotografia de la calculadora de Gottfried Wilhelm Leibniz (1673),
una modificació de la calculadora de Blaise Pascal (1642)

Aquests apunts poden contenir imprecisions.
No són substitut d'anar a classe, ni pretenen suplir la docència.

Són uns apunts parcials.

Teoria del Coneixement II

- 1 -

Modalitats del coneixement

Professor: Andrés Soria Ruiz (andressoriaruiz@gmail.com)

1.1 Coneixement proposicional, coneixement pràctic

Epistemologia o Teoria del Coneixement

Disciplina teòrica l'objectiu de la qual és resoldre la *naturalesa* del **coneixement**.

Figura 1. Epistemologia

1.1.1 Atribucions de coneixement

Oració	Objecte lingüístic.
Enunciat	Acte de proferir una oració asseverativa.
Proposició	Contingut d'una oració asseverativa.

Figura 2. Parts de l'atribució de coneixement

En **enunciar una oració** es diu:

*El **subjecte** està en **relació de coneixement** amb la **proposició** de l'oració subordinada, o
El **parlant** adscriu o **atribueix** coneixement al **subjecte** de la **proposició**.*

Aleshores es parla de **coneixement proposicional**:

S sap que p

1.1.2 Oracions d'actitud proposicional

Les oracions que relacionen individus amb proposicions són **oracions d'actitud proposicional**.

S [actitud_{creu,vol,entén,dubta,...}] que p

Existeixen **matisos** en l'adjudicació d'una actitud o una altra:

Verbs factius	Impliquen la veritat de la proposició.
	<i>Saber, recordar, veure, adonar-se, aprendre...</i>

Figura 3. Verbs factius

Creure, entendre o creure's, doncs, **no implicaran res** de la proposició.

Actituds doxàstiques	Actituds no-doxàstiques
Requereix que la ment s'ajusti a com és el món.	Requereix que el món s'ajusti a la ment.
<i>Ment → Món</i>	<i>Món → Ment</i>
<i>Saber, creure...</i>	<i>Desitjar, esperar...</i>

Figura 4. Actituds doxàstiques i no-doxàstiques

1.1.3 Atribucions de coneixement *no òbviament* proposicionals

Tot i que **no hi ha una oració subordinada completa**, encara **hi ha coneixement** proposicional.

Knowledge-who	Implica que alguna oració amb el format <i>S sap que T ha x</i> , on <i>T</i> és un individu.		
	Dificultat	Mention-all	Per algunes construccions, s'espera que <i>S</i> sàpiga tots els valors de T ;
		Mention-some	Per altres, només alguns valors de <i>T</i> .

Figura 5. Knowledge-who

Explicacions anàlogues valdrien per variacions que en lloc de *qui* continguin *on*, *quan*, *per què*...

(a) *S sap on x* → *S sap que x a Y*

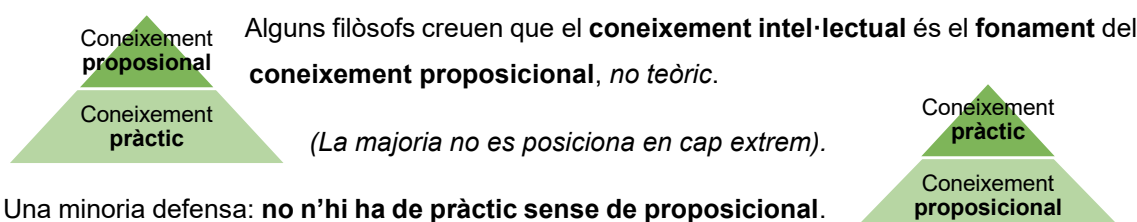
(b) *S sap quan x* → *S sap que x als/quan Y*

(c) *S sap per què x* → *S sap que x perquè Y* (proposició indicativa de causa)

El **coneixement pràctic** (*knowledge-how*) és l'**aplicació** del teòric:

Coneixement teòric	Coneixement pràctic
Exacte i enunciable .	No enunciable .
<i>S sap que la truita s'ha de girar als 30 segons.</i>	<i>S sap fer una truita.</i>

Figura 6. Actituds doxàstiques i no-doxàstiques

1.2 Coneixement de veritats versus Coneixement de coses

Coses es refereix a *ciutats, persones, sentiments, estats d'ànim*...

Coneixement teòric, proposicional, de veritats	Coneixement pràctic, no proposicional, de coses
Exacte i enunciable .	No enunciable .
Russell : depèn del no proposicional de coses a què es té accés cognitiu immediat (<i>familiaritat</i>).	Altres : només es coneixen les coses mitjançant el coneixement de veritats .

Figura 7. Coneixement de veritats i de coses

1.2.1 Peculiaritats de la construcció *S sap com*...

Coneixement proposicional	<i>S sap com van entrar: per la porta del lavabo.</i>
Coneixement pràctic	<i>S sap com tocar el piano.</i>
Coneixement de coses	<i>S sap com oloren les flors.</i>
	Amb especificitat : haver-ho experimentat .

Figura 8. Els tres sentits de la construcció *S sap com*...

En general, no és obvi com els **estats intencionals col·lectius** depenen dels **individuals**.

Professor: Andrés Soria Ruiz (andressoriaruiz@gmail.com)

2.1 Definicions en filosofia analítica

Filosofia analítica
Un dels objectius centrals és proporcionar definicions de conceptes problemàtics o difícils (coneixement, veritat, bellesa...).

Figura 1. Filosofia analítica

El **mètode** actual és la **formulació de condicions individualment necessàries i conjuntament suficients** de l'aplicació del concepte. Parteix de dos aspectes:

1. Comprendre sota **quines condicions s'aplica** un concepte (coneixement): què passa quan s'aplica correctament (*algú sap alguna cosa*).
2. Analitzar-lo recorrent a **altres conceptes** ja coneguts.

Les condicions es defineixen:

Condicció necessària	Condicció suficient
$p \rightarrow q$	$p \rightarrow q$
Si q també p .	Si p també q .
q no pot donar-se sense p .	p garanteix q , però no és l'única opció.
Es representa com el conseqüent .	Es representa com l' antecedent .
Exemple: x no pot ser un elefant si no és mamífer.	Exemple: x sent un lluç garanteix que és un peix.

Figura 2. Condicions necessària i suficient

Si **p** és condició necessària de **q** , **q** és condició suficient de **p** . En filosofia analítica s'expressa:

Condicció **suficient** — p **si i només si** (q_1 i q_2 i q_3) — Condicció **necessària**

- (a) **Cadascuna** de les proposicions q_1, q_2, q_3 és una **condició necessària** de p .
- (b) La **conjunció** q_1 i q_2 i q_3 és **condició suficient** de p .

Aquest mètode pot semblar **insuficient**, almenys en dos sentits:

Definibilitat	Alguns conceptes (<i>primitius</i> o impossibles de contrastar) poden no ser definibles .	
Descripcions	Algunes descripcions poden ser poc il·luminadores (<i>l'humà com a bípede desplomat</i>): descriuen la realitat tal i com és, mentre d'altres van més enllà (<i>allò bo com a plaent</i>).	
	Debilitat modal	Una altra situació : les condicions no complirien la seva funció.
	Robustesa modal	La definició no és contingent o accidental: essencial .

Figura 3. Insuficiències del mètode filosòfic analític

2.2 La definició tripartida del coneixement

$x \text{ sap que } p$	si i només si	és veritat que p .
		x creu que p .
		la creença de x que p està justificada epistèmicament .

Figura 4. Definició tripartida del coneixement

2.2.1 Veritat

$$\text{És } \textit{veritat} \text{ que } p \equiv p \equiv \text{És } \textit{el cas} \text{ que } p$$

El verb *saber* és **factiu**: la **veritat del seu complement** és una **condició necessària** de saber. Tanmateix, la situació és més complexa, perquè tant

$$S \text{ sap que } p$$

com

$$S \text{ no sap que } p$$

impliquen la veritat de q . En casos com aquest, es diu que **pressuposa q** .

2.2.2 Creença

En general, si un subjecte és **sincer** en afirmar una certa **proposició**, la **creu**. Però no és tan senzill: si el subjecte nega una proposició, podria encara tenir-ne la creença de manera **implícita** o **inconscient** (*creure que un avió és segur, però preocupar-se quan hi ha turbulències*).

Creença explícita	Representar-se conscientment (<i>suposar, imaginar</i>) la creença.
	Tenir una disposició a assentir si s'és preguntat per la creença.

Figura 5. Creença explícita

Cap de les dues condicions és suficient sense l'altre: un pot representar-se conscientment creences que no siguin les seves (*la Terra plana*) o assentir per una creença implícita.

Teoria del Coneixement II

- 3 -

Justificació

Professor: Andrés Soria Ruiz (andressoriaruiz@gmail.com)

3.1 Justificació epistèmica i pràctica

Quina diferència hi ha entre una creença vertadera i coneixement? Es poden tenir creences vertaderes **per sort**; però per tenir coneixement sembla que **la sort ha de ser descartada**¹: és a dir, **per tenir coneixement cal tenir algun tipus de raó o mètode** per obtenir creences.

Justificació	
Mètode o raonament per obtenir creences.	
Pràctica	Epistèmica
Interès no relacionat amb el coneixement.	Raons teòriques perquè el subjecte creu coses.
<i>Utilitat, interès, obligació externa...</i>	<i>Ho ha vist, una font fiable li ho ha dit...</i>
Exemple: x creu y perquè la fa sentir millor.	Exemple: x creu y perquè ho ha viscut.

Figura 1. Justificació

3.1.1 L'aposta de Pascal

	Déu existeix	Déu no existeix
Crec en Déu	Glòria infinita!	<i>Cap efecte</i>
No crec en Déu	Càstig diví...	<i>Cap efecte</i>

Figura 2. L'aposta de Pascal

Només proporciona una **justificació pràctica** (*un premi*) per creure en l'existència de Déu.

3.1.2 Justificació i control

Concepció deontològica de la justificació
Una creença està justificada si i només si la creença ha sigut formada a partir de certes normes, axiomes, normes de conducta... epistèmiques.

Figura 3. Concepció deontològica de la justificació

Però hi ha un problema important: un subjecte pot **controlar què creure**, o creure a voluntat. Per tant, es **pot creure de manera incorrecta**. Una solució donada per Grimaltos situa la creença en una posició similar a la de la percepció: *encara que no podem veure allò que volem un cop hem dirigit la mirada, sí que podem mirar en una direcció o una altra*². És a dir: **no s'escull què creure, però es poden controlar les fonts**.

¹ Menó (Plató).

² **Enginyeria conceptual**: reajustar certs conceptes per ajustar-los a certs objectius socials o morals (*dona o home*, per incloure persones transgènere).

3.2 Internisme i externisme sobre la justificació

Internisme	Externisme
És central en la justificació que el subjecte tingui les raons per creure com creu.	És central en la justificació la relació del subjecte amb el seu entorn .
Focus en la relació entre subjecte i creença .	Focus en la relació entre subjecte i veritat .
Emfatitza què fa raonable adquirir o mantenir creences.	Emfatitza allò que incrementa la probabilitat que la creença sigui vertadera.
<i>S té justificació en la mesura que ha format una creença d'acord amb un mètode que entén.</i>	<i>S té justificació en la mesura que ha format una creença d'acord amb algun mètode fiable.</i>

Figura 4. Internisme i externisme

Segons l'**internisme**, si **S** no pot veure per si mateix per què hauria de creure **x**, no ho sap. Segons l'**externisme**, si **S** està connectat amb el fet que **x** de la manera correcta, ho sap.

3.2.1 Internisme

Només els **estats mentals** poden servir de justificació (han de ser **internament accessibles** mitjançant *reflexió* o *introspecció*): **experiències, records, altres creences**... N'hi ha dos tipus:

Simple	D'estatus
Justificador: intern la ment del subjecte (<i>cognitivament accessible</i>).	Justificador: a més , el subjecte és conscient de l'estatus d'allò com a justificador.
<i>Percebo un arbre: crec que hi ha un arbre.</i>	<i>Hi ha una relació justificadora amb veure l'arbre.</i>

Figura 5. Internisme simple i d'estatus

Però l'**internisme** no està exempt de **problemes**:

Mateix estat mental: mateixa justificació	Si dos subjectes estan en el mateix estat mental, aleshores o bé els dos estan justificats , o cap ho està. <i>Es pot tenir justificació sense cap connexió amb la veritat.</i>
Retorn a l'infinit	Porta a l' escepticisme .
Sabem que la percepció ens enganya	Ens inventem records , experiències...
Atribució de coneixement	Atribuïm coneixement a nens o animals que no tenen accés intern ... <i>potser tenen dades sensorials que no cal raonar.</i>

Figura 6. Problemes de l'internisme

3.2.2 Externisme

Negació de l'internisme: *no tot factor contribuent a la justificació pot ser internament accessible*. Els justificadors d'una creença **no han de ser accessibles** (interns): el tipus de fets o propietats que determinen la justificació són **externs** (*més enllà de l'individu*): *un fet real, un mètode fiable*...

Fiabilisme
La justificació es basa en l'ús d'un mètode fiable , que tendeixi a produir creences vertaderes .

Figura 7. Fiabilisme d'Alvin Goldman (1986)

La **percepció** és un **mètode fiable** d'obtenció de creences. L'al·lucinació, no.

Allò que importa per la justificació és la **connexió entre la creença i com és el món**. La fiabilitat no cal que sigui accessible al subjecte: **no cal que sigui capaç de donar la raó del seu mètode**.

Però l'**externisme** tampoc està exempt de **problemes**:

Ignorància	Una justificació que s'ignora completament (<i>pot ser ignota</i>) no sembla una justificació adequada.
Irracionalitat	El fiabilisme pot sancionar comportaments irracionals com a justificats (<i>clarividència fiable per raons desconegudes</i>).
Mateix mecanisme: mateixa justificació	Si dos subjectes fan servir el mateix mètode de justificació, aleshores o bé els dos estan justificats , o cap ho està.
	<i>Un endeví troba la seva endevinació fiable sense saber per què, i una altra sap com funciona. Com que no cal saber la raó de la fiabilitat del mètode, o ambdós estan justificats, o cap ho està.</i>

Figura 8. Problemes de l'externisme

3.2.3 Fal·libilitat i revocabilitat de la justificació epistèmica

La justificació és	Fal·lible	És compatible amb la falsedat de la proposició justificada.
	Revocable	Pot deixar de ser justificació
		Relativa al <i>temps, subjecte, sistema de creences</i> i a les seves <i>circumstàncies específiques epistèmicament rellevants</i> : posició...

Figura 9. Fal·libilitat i revocabilitat

Professor: Andrés Soria Ruiz (andressoriaruiz@gmail.com)

4.1 Anàlisi tripartit i casos de Gettier

x sap que p	si i només si	és veritat que p .
		x creu que p .
		la creença de x que p està justificada epistèmicament .

Figura 1. Definició tripartida del coneixement

Cada condició és **individualment necessària**; la conjunció és **conjuntament suficient**.

4.1.1 Casos de Gettier

Gettier afirma que la **definició tripartida no ofereix condicions suficients** pel coneixement. D'altres posen en dubte la *justificació* (un rellotge espatllat l'encerta almenys dos cops al dia); ell qüestiona si el subjecte sap una proposició (q) que és **conseqüència lògica** de l'original (p).

Principi de la justificació sota implicació lògica (coneguda)
Si S pot deduir lògicament p de q , i està justificat en creure p , aleshores està justificat en creure q .
Exemple: B està escrivint implica que $Algú$ està escrivint o llegint i es pot deduir competentment.

Figura 2. Principi de la justificació sota implicació lògica (coneguda)

És a dir: en els **casos de Gettier**, S està **justificat en creure p** , i aquesta es **transmet a q** .

Smith & Jones	Els senyors Smith i Jones presenten una sol·licitud per a una feina.	
	Smith té una creença sòlida (li ho han dit, i ha comptat les monedes) de:	Jones és l'home que obtindrà la feina, i Jones té deu monedes a la butxaca.
	Això implica:	L'home que obtindrà la feina té deu monedes a la butxaca.
	Smith veu la implicació l'accepta. Està justificat a creure la nova proposició.	
	Però és Smith qui obté la feina ; i, sense saber-ho, també duia deu monedes .	

Figura 3. Primer cas de Gettier

Cal matisar que l'**expressió implicada no refereix la mateixa persona** que refereix Smith. És un detall important, perquè existeix una interpretació on la implicació **no és vertadera**:

De dicto	Smith creu que l'home que obtindrà la feina (Jones) té deu monedes a la butxaca.
De re	Sobre l'home que obtindrà la feina (Smith), Smith creu que té deu monedes a la butxaca.

Figura 4. De dicto i de re

En general, per generar el cas n'hi ha prou amb que la **interpretació de dicto sigui admissible**.

També notar que **Smith no està endevinant** ni encertant res a l'atzar: està àmpliament **justificat**.

Lucky disjunction	Smith té una creença sòlida (Jones sempre l'ha dut amb un Ford) de:		Jones és propietari d'un Ford.
	Smith no sap on està Brown.		
	De manera aleatòria, Smith construeix:	O Jones és propietari d'un Ford o Brown està a Boston.	
		O Jones és propietari d'un Ford o Brown està a Barcelona.	
		O Jones és propietari d'un Ford o Brown està a Brest-Litovsk.	
	Cada proposició està implicada. Està justificat a creure la nova proposició.		
Però Jones no té un Ford (era llogat); i Brown resulta estar a Barcelona.			

Figura 5. Segon cas de Gettier

4.2 Respostes a Gettier

La **mecànica dels casos de Gettier** és generar circumstàncies on es té una **creença vertadera justificada per atzar**. Les respostes als problemes es divideixen en tres categories:

Insistència en la teoria tripartida	Rebutja els casos: impliquen nivells insuficients de justificació.
Afegir una quarta condició	La teoria tripartida proposa condicions necessàries però insuficients pel coneixement. Una explicació adequada afegirà una quarta condició.
Substitució de la justificació	Substituir la justificació per una altra tercera condició .

Figura 6. Respostes als casos de Gettier

4.2.1 Afegir una quarta condició

Clark (1963)	El problema dels casos Gettier és que la creença descansa en una base falsa .
	Perquè S sàpiga <i>p</i> , S ha d'arribar a creure <i>p</i> sense raonar a partir de premisses o evidències falses .

Figura 7. Proposta de Clark

Això duu a una teoria **tetrapartida**:

<i>x</i> sap que <i>p</i>	si i només si	és veritat que <i>p</i> .
		<i>x</i> creu que <i>p</i> .
		la creença de <i>x</i> que <i>p</i> està justificada epistèmicament .
		la creença de <i>x</i> que <i>p</i> no està basada en falsedats .

Figura 8. Definició tetrapartida del coneixement de Clark

El problema és que **hi ha casos on tenim coneixement a base d'evidències falses** (*un detectiu descobreix el culpable, però entre els testimonis que fa servir n'hi ha un de fals*).

Lehrer (1965)	El problema dels casos Gettier és que les evidències falses són crucials .
----------------------	---

Figura 9. Proposta de Lehrer

Així, Lehrer ha solucionat almenys el problema del detectiu (i de *Lucky disjunction**):

<i>x</i> sap que <i>p</i>	si i només si	és veritat que <i>p</i> .
		<i>x</i> creu que <i>p</i> .
		la creença de <i>x</i> que <i>p</i> està justificada epistèmicament .
		la creença de <i>x</i> que <i>p</i> no està crucialment basada en falsedats .

Figura 10. Definició tetrapartida del coneixement de Lehrer

Feldman (1974)	No es necessiten evidències falses per generar un cas de Gettier.
-----------------------	--

Figura 11. Proposta de Feldman

Per **Clark i Lehrer** el cas depèn, almenys en part, que la **implicació sigui falsa**. Però **Feldman** proposa casos on no se salta la proposició original (*falsa*) i obvia la conseqüència lògica:

Smith & Jones*	Els senyors Smith i Jones presenten una sol·licitud per a una feina.	
	L'evidència disponible duu a	L'home que obtindrà la feina té deu monedes a la butxaca.
	Smith a formar la creença que:	
	És Smith qui obindrà la feina ; i, sense saber-ho, també duia deu monedes . Smith té una creença vertadera justificada de la creença, però no la sap .	

Figura 12. Modificació de Feldman del primer cas de Gettier

4.2.2 La teoria causal de Goldman (1967)

Per tenir coneixement, el subjecte ha d'estar **connectat causalment i apropiada** al fet rellevant: ha de ser possible trobar una **cadena causal apropiada** des del fet fins a la creença.

Definició causal de Goldman
S sap que p si, i només si, la creença de p està connectada causalment i apropiada amb el fet que p .

Figura 13. Definició causal de Goldman

En els **casos de Gettier** no hi ha relació causal apropiada.

Smith & Jones	La creença de Smith que <i>l'home que obtindrà la feina té deu monedes a la butxaca</i> no ha sigut causada pel fet que qui aconseguirà la feina té 10 monedes.
Lucky Disjunction	La creença de Smith que <i>Jones té un Ford o Brown està a Barcelona</i> no ha sigut causada pel fet que Brown està a Barcelona.

Figura 14. Falta de relació causal apropiada als casos de Gettier

Així, què és una **connexió causal apropiada**?

Connexió causal no apropiada	Connexió causal apropiada	
Obtenir una creença d'un fet sense la base causal correcta (<i>haver-se donat un cop al cap i tenir creences delirants</i>).	Obtenir una creença d'un fet en base a:	Percepció
		Memòria (d'una percepció)
		Reconstrucció apropiada de la cadena causal

Figura 15. Connexions causals no apropiada i apropiada

La **teoria causal** té beneficis i inconvenients:

Beneficis	Problemes
Lidia bé amb els casos de Gettier .	Cadenes causals sense coneixement: correctes, però amb un procés de raonament dubtós ... si se n'exigeix un de correcte, però, la teoria ja no és purament causal . <i>Per solucionar-ho proposa una teoria fiabilista.</i>
No cal que S sàpiga reconstruir la seva justificació per creure p (<i>casos on s'ha oblidat</i>).	
No hi ha uns mecanismes causals tancats: permet donar validesa a processos causals anteriors amb coneixement futur.	

Figura 16. Beneficis i problemes de la teoria causal

Al contraexemple dels **graners falsos** es presenta el problema: el subjecte percep un graner i creu que està veient un graner; però en aquesta zona la majoria són decorats, meres pantalles. **L'ha encertat (cadena correcta), però a l'atzar (procés dubtós).**

4.2.3 Reflexions sobre el problema Gettier

Després de la publicació dels **casos de Gettier** hi va haver un allau de teories per solucionar el problema, però cap va quallar. Temps després, els epistemòlegs van començar a desesperar:

Què genera els casos Gettier, i què (si res) els distingeix d'altres problemes filosòfics?

Hi ha res que faci el problema Gettier especialment difícil de solucionar?

Hi ha res en el problema Gettier que el faci diferent d'altres intents de trobar condicions necessàries i suficients per l'aplicació d'altres conceptes filosòfics?

Adoptaren almenys **tres actituds** diferents:

La solució ja arribarà	Can considerar que la filosofia és molt difícil .	
	No s'ha d'assumir que la solució serà simple o fàcil d'obtenir.	
Es basa en intuïcions incorrectes o infundades	És possible que:	Diferents persones tinguin diferents intuïcions sobre els casos.
		Una mateixa persona tingui diferents intuïcions sobre diferents casos Gettier.
	Si les intuïcions sobre els casos no són estables , com millorar la definició del coneixement perquè sigui universal?	
No se solucionarà mai	El coneixement és un primitiu (no es pot analitzar).	
	Argument inductiu	Hem fallat sempre en l'anàlisi del coneixement.
	Argument tècnic	El coneixement és un estat mental , però els anàlisis inclouen un element no mental: la veritat .

Figura 17. Actituds davant el problema Gettier